

ingediend op **1975** (2023-2024) – Nr. 2
5 maart 2024 (2023-2024)

Verslag

namens de Commissie voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media
uitgebracht door Annick Lambrecht

over het ontwerp van decreet

over het stimuleren
van een veilig sportklimaat

Documenten in het dossier:
1975 (2023-2024) – Nr. 1: Ontwerp van decreet

Samenstelling van de Commissie voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media:

Voorzitter: Meyrem Almaci.

Vaste leden:

Cathy Coudyser, Marius Meremans, Freya Perdaens, Wilfried Vandaele, Manuela Van Werde;
Filip Brusselmans, Johan Deckmyn, Klaas Sloomans;
Karin Brouwers, Orry Van de Wauwer;
Steven Coenegrachts, Stephanie D'Hose;
Meyrem Almaci, Jeremie Vaneeckhout;
Hannes Anaf.

Plaatsvervangers:

Andries Gryffroy, Kathleen Krekels, Philippe Muyters, Kris Van Dijck, Karl Vanlouwe;
Immanuel De Reuse, Jan Laeremans, Ilse Malfroot;
Maaïke De Rudder, Tinne Rombouts;
Bob Savenberg, Bart Tommelein;
Björn Rzoska, Tine Van den Brande;
Katia Segers.

Toegevoegde leden:

Onno Vandewalle.

INHOUD

I.	Algemene bespreking	4
1.	Toelichting	4
1.1.	Historiek	4
1.2.	Van evaluatie naar ontwerp van decreet	4
1.3.	Krachtlijnen.....	5
1.4.	Veilig sporten en sportklimaat	5
1.5.	Expertise en kennisopbouw	6
1.6.	Nieuw kader voor de fitness	7
1.7.	Tijdslijn	7
2.	Bespreking in de commissie	7
2.1.	Philippe Muyters	7
2.2.	Robrecht Bothuyne.....	8
2.3.	Annick Lambrecht	8
2.4.	Johan Deckmyn	9
2.5.	Minister Ben Weyts	9
II.	Artikelsgewijze bespreking en stemming	10
III.	Eindstemming	10
	Gebruikte afkortingen	11

Bijlage: zie de [dossierpagina](#) van dit document op www.vlaamsparlement.be

Op woensdag 21 februari 2024 behandelde de Commissie voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media het ontwerp van decreet over het stimuleren van een veilig sportklimaat.

De presentatie bij de toelichting is te vinden op de [dossierpagina](#) van dit commissieverslag op www.vlaamsparlement.be

I. Algemene bespreking

1. Toelichting

1.1. Historiek

Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering en Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, herinnert eraan hoe Vlaanderen ruim dertig jaar geleden een pioniersrol is gaan spelen met regelgeving over sportbeoefening in medisch verantwoorde omstandigheden. In 2008 voegde de Vlaamse regelgever aan het medisch verantwoord sporten de dimensie ethisch verantwoord sporten toe en werd hij ook daarin een voorloper. In 2012 werd het onderdeel doping in een apart Antidopingdecreet ondergebracht. Vanaf 2014 regelt een nieuw GES-decreet de andere aspecten. Dat decreet inzake gezond en ethisch sporten bevat sinds 2015 ook de erkenning en financiële ondersteuning van het Centrum Ethiek in de Sport en Gezond Sporten.

De FitnessOrganisatie was tot 2016 een gesubsidieerde recreatieve sportfederatie, maar bleek niet langer te passen in de subsidievoorwaarden van het nieuwe decreet over de georganiseerde sportsector. Daarom is in 2017 in het GES-decreet de optie geïntegreerd om een expertorganisatie voor gezond en ethisch sporten in de fitnesssector te erkennen en te ondersteunen.

Een andere mijlpaal was de erkenning van de kwaliteitsstandaard voor de risico-vechtsporten als leidraad voor Vechtsportplatform Vlaanderen.

1.2. Van evaluatie naar ontwerp van decreet

Minister Ben Weyts heeft het huidige GES-decreet van 2013 laten evalueren. Een eerste conclusie is dat de begrippen 'gezond' en 'ethisch' elkaar overlappen. De enigszins kunstmatige opdeling ervan kan tot verwarring leiden. In de praktijk betreffen de twee begrippen een verantwoordelijke sportpraktijk, die zorg besteedt aan de fysieke en psychische integriteit, de maatschappelijke context en het sociale welzijn.

Ten tweede is het decreet niet meer erg actueel door de evoluerende maatschappelijke context, de voortschrijdende inzichten en de internationale ontwikkelingen op het vlak van gezond en ethisch sporten.

Nog volgens de evaluatie heeft het decreet zeker een meerwaarde maar heeft het enige bijsturing nodig. Sommige instrumenten zijn niet langer relevant.

Er is ook nood aan een nieuwe positionering voor fitness in het decreet. De huidige opdrachtafbakening van de FitnessOrganisatie is te eng. De fitnesssector speelt een aparte rol in het sportlandschap. Bovendien is fitness een van de meest beoefende sporten in Vlaanderen.

De Vlaamse Regering opteert voor een nieuw decreet veeleer dan een wijzigings-decreet en start dus met een wit blad. Het voorliggende ontwerp van decreet strekt dus tot vervanging van het huidige GES-decreet van 2013. Uiteraard gooit de

regering niet alles uit het huidige decreet overboord, maar heeft ze erop voortgebouwd.

1.3. Krachtlijnen

Het ontwerp van decreet heeft als uitgangspunt de gedeelde verantwoordelijkheid van het sportbeleid, de sportorganisaties en de sporters zelf voor de totstandkoming van een veilig sportklimaat. Op sportorganisaties is het principe van de zorgplicht van toepassing. Ze moeten instaan voor een veilige sportomgeving waarin elke sporter op een fysiek, psychisch en sociaal integere manier zijn sport kan beoefenen. Daartoe zet het ontwerp van decreet in op de responsabilisering, ondersteuning en kwaliteitsbevordering van de sector. Het bevat mogelijkheden om sturend en waar nodig sanctionerend op te treden.

Het ontwerp van decreet voorziet in de erkenning en financiering van één solide beleidsondersteunende partner. Die partner ondersteunt de sportorganisaties in de uitbouw van hun eigen beleid voor veilig sporten en sensibiliseert en informeert de sporters. Daarnaast maakt het ontwerp van decreet de erkenning en ondersteuning mogelijk van een overkoepelend tuchtorgaan voor de sportsector, dat zal instaan voor de onafhankelijke en efficiënte disciplinaire afhandeling van inbreuken zoals grensoverschrijdend gedrag en doping.

Tot slot regelt het ontwerp van decreet de relatie tussen de fitness en de georganiseerde sport. Het voorziet in een bijzonder statuut voor fitness en een nieuw kader voor de erkenning en subsidiëring van een specifieke expertorganisatie voor die sport.

1.4. Veilig sporten en sportklimaat

Het ontwerp van decreet wil dus een veilig sportklimaat stimuleren en gaat daarbij uit van één overkoepelend kernbegrip: veilig sporten. Het definieert veilig sporten als: "sportbeoefening in omstandigheden die in overeenstemming zijn met het geheel van positieve waarden en normen die het welbevinden en de fysieke, psychische en sociale integriteit van eenieder in de sport beogen".

Soms komen verschillende integriteitsaspecten samen. Zo heeft seksueel grensoverschrijdend gedrag tegelijk gevolgen voor de fysieke, psychische en sociale integriteit van het slachtoffer, verduidelijkt de minister.

Een beleid voor veilig sporten is zowel gericht op het individu als op het organisatie-niveau, waar het verantwoordelijkheden en verplichtingen vastlegt. De regering wil aspecten die het welbevinden en de integriteit versterken, bevorderen, en de praktijken die daar afbreuk aan doen, voorkomen. Ze gaat uit van een basisverplichting van sportorganisaties om initiatieven te nemen die op basis van hun eigen context en sportdiscipline een veilig sportklimaat stimuleren. Die basisverplichting geldt voor hen als een zorgplicht: geen resultaats- maar een inspanningsverbintenis.

De filosofie blijft uitgaan van minder uitgewerkte en opgelegde detailbepalingen en meer kaders voor beleid en praktijk. Die zal de overheid aanreiken, eventueel in samenwerking met de sportsector zelf. De kaders kunnen nog concreet worden uitgewerkt. Het ontwerp van decreet voorziet in instrumenten om de kennisdeling en de spreiding van goede praktijken te faciliteren.

Voorts bevat het ontwerp van decreet handhavingsmaatregelen die de overheid in staat stellen om bijvoorbeeld inbreuken aan te pakken en op te treden tegen hardleerse organisaties. Net als voordien komt er geen algemeen verplicht sportmedisch geschiktheidsonderzoek. Wel stelt het ontwerp van decreet sportorganisaties in de gelegenheid om een dergelijke verplichting op te leggen voor hun leden, op

basis van de eigen inschatting van de noodzaak daaraan in hun sportspecifieke context. Uiteraard kan het niveau waarop de sport wordt beoefend – recreatief versus competitief – daarin een rol spelen.

Het ontwerp van decreet heeft bijzondere aandacht voor minderjarige sporters en bouwt daarin voort op het huidige decreet, met daarbovenop een nog sterker kinderrechtenperspectief. Het strekt tot informatie op maat aan kinderen en jongeren over veilig sporten. Artikel 3 introduceert als horizontale clausule dat: "elke sportorganisatie die een werking heeft voor minderjarigen, (...) vanuit een kinderrechtenperspectief bij(draagt) aan de ontwikkeling van een veilig sportklimaat dat rekening houdt met de leeftijd, de draagkracht, de behoeften, de mogelijkheden en de inspraak van de minderjarige sporter".

Aan de API-verplichting van de erkende sportfederaties en organisaties voor sportieve vrijetijdsbesteding en aan hun verplichting om een integriteitsbeleid te voeren wijzigt het ontwerp van decreet niets. Hetzelfde geldt voor hun verplichtingen met betrekking tot een dopingvrije sport op basis van het Antidopingdecreet. Die onderwerpen moeten als bouwstenen aan bod komen in de uitbouw van een veilig sportklimaat, zeker waar het de preventie en de educatie betreft.

1.5. Expertise en kennisopbouw

1.5.1. *Organisaties*

In de brede context van veilig sporten beschikt de overheid zelf niet over alle kennis, expertise en instrumenten, constateert minister Ben Weyts. Daarom houdt de regering vast aan de mogelijkheid om een beroep te doen op een beperkt aantal organisaties voor beleidsondersteuning en praktijkontwikkeling. Eén erkende en gefinancierde organisatie zal optreden als expertisecentrum. De werking van de twee huidige organisaties voor beleidsondersteuning en praktijkontwikkeling op het vlak van gezond en ethisch sporten blijkt een sterk overlappende taakstelling te bevatten. De twee organisaties zijn in 2023 aan hun fusietraject begonnen. Dat traject is een geleidelijk proces. De regering verruimt de beleidscyclus van de geïntegreerde organisatie van drie naar vier jaar.

Gezien de nood aan een overkoepelend tuchtorgaan voor grensoverschrijdend gedrag heeft het Vlaams Dopingtribunaal zich in 2020 omgevormd tot het Vlaams Sporttribunaal, dat ruimere bevoegdheden heeft dan zijn voorganger. Het Vlaams Sporttribunaal heeft een kamer voor doping en een kamer voor grensoverschrijdend gedrag. Minister Weyts ziet in een overkoepelend tuchtorgaan met een optimale werking een cruciale bouwsteen in een beleid voor veilig sporten, voor de uitvoering van de decretale bepalingen over zowel integriteit als antidoping. Het ontwerp van decreet verankert het overkoepelende tuchtorgaan voor de sector dan ook structureel.

1.5.2. *Instrumenten*

De regering behoudt in het voorliggende ontwerp van decreet de mogelijkheid om expertencommissies op te richten, die het beleid kunnen adviseren. Met het oog op wetenschappelijke inzichten en daarop gebaseerde standaarden en richtlijnen behoudt ze ook de mogelijkheid om dergelijke kwaliteitsstandaarden te erkennen of zelfs op te leggen. Zoiets kan bijvoorbeeld de sportorganisaties een nuttig moreel kompas opleveren over hun basisverplichtingen op het vlak van veilig sporten.

Voorts bevat het ontwerp van decreet basisinstrumenten om kennisontwikkeling en -deling te stimuleren en te ondersteunen, met de focus weliswaar op de concrete praktijk veeleer dan een theoretische benadering.

1.6. Nieuw kader voor de fitness

Minister Ben Weyts ambieert met dit ontwerp van decreet een bijsturing van de relatie met de fitnesssector. Het voorziet in de duidelijke positionering van een expertorganisatie voor fitness, die niet alleen oog zal hebben voor de sector zelf maar ook voor andere sportactoren met een eigen fitnessaanbod of met fitness in hun sportwerking geïntegreerd.

Fitness zal niet langer op de sporttakkenlijst staan als afzonderlijke sporttak, maar krijgt een bijzonder statuut. Fitnessbeoefenaars zijn daardoor niet langer subsidiëerbare sportfederatieleden, maar sportfederaties kunnen hen nog altijd laten aansluiten en een bijdrage laten betalen. Voor fitness zal er geen eigen subsidiëerbare unisportfederatie zijn. Er zal ook geen concurrentie mogelijk zijn tussen sportfederaties en de erkende en gesubsidieerde expertorganisatie voor fitness.

Minister Weyts motiveert deze regeling vanuit de bijzondere aard en organisatie van de fitnesssector in vergelijking met de georganiseerde sport in het algemeen. Het betreft vooral een niet-gereguleerde activiteit zonder competitie-element. Het fitnessaanbod situeert zich vooral binnen een eigen economische sector met een eigen paritair comité. Beleidsmatig vormt hij wel een onderdeel van de sportsector. Fitness kan een hoofdactiviteit zijn, maar ook hoofdzakelijk dienen als complementaire ondersteuning van een andere sporttak. Bepaalde fitnessdisciplines maken deel uit van andere sporttakken, waarvan de betrokken sportfederatie ze dan ook kan blijven aanbieden. Zo is indoorroeien zowel fitness als een discipline van de roeisport.

Elke sportfederatie met fitness in haar aanbod kan daarvoor ondersteuning krijgen van de expertorganisatie voor fitness. De decreetsevaluatie heeft zoals gezegd gewezen op de behoefte aan een ruimer nieuw kader voor de subsidiëring van die expertorganisatie. Een traditionele unisportfederatie is hier geen oplossing. Dat is al duidelijk geworden bij de totstandkoming van het decreet over de georganiseerde sportsector van 2016.

Als model gebruikt de minister daarom de erkenning en subsidiëring van een organisatie voor risicovechtsporten binnen het decreet over de georganiseerde sportsector. Dat komt neer op de erkenning van een organisatie als expertisecentrum en aanspreekpunt voor een specifieke deelsector van de sport. Haar opdracht behelst de verruimde ondersteuning van alle actoren van de sportsector die kwaliteitsvolle fitness in hun werking willen incorporeren. Daarnaast heeft de organisatie uiteraard ook nog altijd de opdrachten en doelstellingen op het vlak van veilig sporten.

1.7. Tijdslijn

Om op 1 januari 2025 van start te kunnen gaan onder het nieuwe decreet, moeten organisaties die op die basis voor erkenning en subsidiëring in aanmerking willen komen, hun aanvraag kunnen indienen in september 2024. Het ontwerp van decreet legt 10 september vast als deadline voor de indiening van aanvragen voor het startjaar van de volgende Olympiade.

2. Bespreking in de commissie

2.1. Philippe Muyters

Philippe Muyters vindt het voorliggende ontwerp van decreet een heel logische stap vooruit in de evoluerende maatschappij. Zeker gezond en ethisch sporten heeft de afgelopen jaren een ingrijpende maatschappelijke evolutie gekend, met een terecht sterk toegenomen aandacht.

Het commissielid deelt de analyse van de minister dat gezond sporten en ethisch sporten overlappende begrippen zijn en vindt de samenvoeging onder de noemer veilig sporten een goede oplossing. Zo kunnen de twee aspecten elkaar beter beïnvloeden en versterken. Philippe Muyters vindt het een goede invalshoek om tegelijk aandacht te hebben voor de fysieke en de psychische integriteit.

De spreker is blij met het voorkomen van zowel een sturend als een sanctionerend element. Waarschijnlijk zijn die aspecten vooral naar de federaties of andere organisaties gericht.

Het overkoepelende tuchtorgaan is de stap na het Vlaams Dopingtribunaal. Het ontwerp van decreet maakt de erkenning en subsidiëring van dat overkoepelende tuchtorgaan mogelijk. Het nieuwe orgaan zal het mogelijk maken om het spectrum van de beoordelingen te verruimen.

Philippe Muyters is blij met de nieuwe stap ten aanzien van de fitnesssector, die een heel belangrijke rol vervult in de Vlaamse sportwereld en zich heel goed georganiseerd heeft.

De N-VA-fractie zal met veel plezier voor het ontwerp van decreet stemmen.

2.2. Robrecht Bothuyne

Ook de cd&v-fractie stemt met veel plezier voor het ontwerp van decreet, kondigt *Robrecht Bothuyne* aan. Het commissielid oordeelt dat het ontwerp van decreet van de juiste premisses vertrekt en voortbouwt op het nuttige werk van de vorige ministers van Sport.

De regeling voor de fitnesssector beantwoordt aan de gewijzigde realiteit en het grote belang van de sector, besluit de spreker.

2.3. Annick Lambrecht

Volgens *Annick Lambrecht* hecht Vooruit een groot belang aan de mogelijkheid voor iedereen om in een veilige omgeving te sporten. In die omgeving moet iedereen zichzelf kunnen zijn, en zowel sport als plezier kunnen beleven.

De fractie is gunstig gezind ten opzichte van dit ontwerp van decreet, dat sportorganisaties verplicht om een veilig sportklimaat te ontwikkelen. De gevallen van grensoverschrijdend gedrag in de zwemsport, de gymnastiek en het volleybal, en de verontrustende cijfers uit eerdere enquêtes hebben het belang daarvan aangetoond.

De spreker vindt het evident dat van overheidswege gesubsidieerde organisaties hun steentje moeten bijdragen aan een veilig sportklimaat en verwacht dat de overheid daar ook streng op toeziet. De bevestiging van het Vlaams Sporttribunaal als overkoepelend tuchtorgaan vindt ze dan ook een goede zaak.

In de nasleep van het grensoverschrijdende gedrag in de gymnastiek introduceert artikel 33 de mogelijkheid om een expertencommissie op te richten, wat volgens Annick Lambrecht de objectiviteit van dergelijke onderzoeken alleen ten goede kan komen.

Ook in de benadering van de fitnesssector kan de Vooruitfractie zich vinden. De fractie zal dan ook voor het ontwerp van decreet stemmen.

2.4. Johan Deckmyn

Johan Deckmyn staat achter de bezorgdheid om Vlaanderen van een veilig sportklimaat te verzekeren. Het recente verleden heeft gevallen van grensoverschrijdend gedrag aan het licht gebracht.

Het voorliggende ontwerp van decreet actualiseert het decreet van 2013. Vanaf dan is het antidopingbeleid in een ander decreet ondergebracht.

Zowel competitie- als recreatieve sporters hebben nood aan een kader om hun sport veilig en medisch verantwoord te kunnen beoefenen.

Zoals minister Ben Weyts al heeft aangegeven, waren gezond en ethisch sporten tot dusver twee verschillende entiteiten. Het voorliggende ontwerp van decreet vervat ze allebei onder de noemer veilig sporten.

Het Vlaams Belang staat positief tegenover het ontwerp van decreet, deelt Johan Deckmyn mee. Wel heeft het commissielid twee opmerkingen op basis van het advies van de Raad van State.

Ten eerste moeten organisaties met een werking voor zowel gezond als ethisch sporten qua activiteiten en organisatie uitsluitend tot de Vlaamse Gemeenschap behoren. Kan de minister de context achter die opmerking illustreren met praktische voorbeelden?

Ten tweede antwoordt de minister in de memorie van toelichting dat opmerking 8.3 van de Raad van State geen aanpassing aan het ontwerp van decreet nodig maakt. Volgens die opmerking mogen bepaalde samenwerkingsovereenkomsten alleen praktische afspraken bevatten om de regels te concretiseren, maar geen erkennings- of subsidiëringsvoorwaarden opleggen. Ook hierbij verwacht Johan Deckmyn een woordje uitleg.

Voor het overige beaamt de spreker het nut van het voorliggende ontwerp van decreet en bevestigt hij de steun van zijn fractie bij de stemming.

2.5. Minister Ben Weyts

In verband met de eerste opmerking van Johan Deckmyn verduidelijkt minister *Ben Weyts* dat de verbondenheid met de Vlaamse Gemeenschap altijd een criterium vormt waaraan de decreetgever zich te houden heeft. De minister veronderstelt dat de Raad van State dat alleen heeft herhaald. Zo is Vlaanderen bevoegd om een kwaliteitsstandaard te erkennen voor sportmedisch geschiktheidsonderzoek, maar niet om hem op te leggen. Het ontwerp van decreet bevat ook een definitie van sportmedisch geschiktheidsonderzoek. Het gaat om aspecten van de preventieve gezondheidszorg, een bevoegdheid van de Vlaamse Gemeenschap.

Het ontwerp van decreet voorziet wel in de mogelijkheid om het sportmedische geschiktheidsonderzoek van een beperkte groep getalenteerde sporters terug te betalen. De daaraan verbonden voorwaarden zijn geen regels voor de uitvoering van geneeskunde en hebben dan ook geen link met de federale bevoegdheid ter zake.

Op de tweede opmerking van hetzelfde commissielid antwoordt minister Ben Weyts dat de samenwerkingsovereenkomsten geen nieuwe erkennings- of subsidievoorwaarden introduceren. Ze behelzen alleen praktische afspraken om bij decreet of uitvoeringsbesluit vastgelegde regels te concretiseren.

In het advies van de Raad van State komt ook regelmatig de bezorgdheid terug over de mogelijk verplichte aanmelding van staatssteun bij de Europese Commissie. Volgens de minister is hier geen sprake van staatssteun omdat de regering geen economische activiteiten financiert, maar diensten van algemeen belang subsidieert. Zoiets komt de EU-lidstaten, en in België dus ook de gemeenschappen, exclusief toe. De twee organisaties met subsidies uit het ontwerp van decreet zouden zonder overheidssteun niet kunnen functioneren, aangezien er voor hun opdracht geen markt bestaat.

In het algemeen liggen de opmerkingen van de Raad van State in lijn met het SARC-advies. De Vlaamse Sportraad heeft geen aanpassingen gesuggereerd, maar zijn algemene waardering laten blijken.

II. Artikelsgewijze bespreking en stemming

Artikel 1 tot en met 61

Artikel 1 tot en met 61 worden eenparig aangenomen met 10 stemmen.

III. Eindstemming

Het ontwerp van decreet wordt eenparig aangenomen met 10 stemmen.

Meyrem ALMACI,
voorzitter

Annick LAMBRECHT,
verslaggever

Gebruikte afkortingen

API	aanspreekpunt integriteit
GES	gezond en ethisch sporten
SARC	Strategische Adviesraad voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media (= Raad voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media)